

פניני הפרשה

תצוה

עלון מס' **1179**

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

מדת הנתינה

כתב בעל הטורים שבפרשה זו, פרשת תצוה, לא מוזכר שמו של משה רבנו ע"ה, בניגוד לכל הפרשיות מזמן לידתו של משה רבנו (למעט כמה פרשיות בספר דברים). ומה הטעם שדוקא בפרשה זו לא הוזכר? מבאר בעל הטורים משום שבפרשה הסמוכה אמר משה "אם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", וקללת חכם אפילו על תנאי היא באה.

רואים מכאן את מסירות נפשו של משה רבנו לעם ישראל, עד כדי שלמענם היה מוכן שלא יזכר שמו בתורה שהיתה אהובה עליו ביותר, והיה שמח בה עד מאוד (כמ"ש "ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו"). וכל זה בכח הנתינה הגדול שהיה לו.

והנה בגמרא בחולין (דף קל"ט ע"ב) נאמר על משה רבנו: משה מן התורה מניין? שנאמר "בשגם הוא בשר", 'בשגם' בגימטריא 'משה'. המן מן התורה מניין? שנאמר "המן העיץ" וגו'. ויש להבין, מילא המן שלא היה בתקופת התורה ולא נזכר בה, צריך למצוא לו רמזים בתורה, אבל משה רבנו, מה צריך לחפשו ברמזים? ומה הקשר בין משה להמן?

אלא, ידוע דברי המדרש שלאדם הראשון ניתנו 80,000 עצים בגן עדן למאכל, ולא היה די לו בזה, עד שאכל מעץ הדעת, וגרם מיתה לעולם. ומאותה מדה נגרם להמן שאמר את המשפט "וכל זה איננו שווה לי". לעומת זאת אצל משה רבנו היתה מדה הפוכה, שהיה מוכן לוותר על הדבר הגדול ביותר עבור עם ישראל. וכל זה מכח מדת הענוה שהיתה בו. ומדה זו רמוזה בפסוק "בשגם הוא בשר", להורות שהאדם בסך הכל בשר ודם.

*

מסופר על מהר"ם אלשיך, שהיה בעל חסד גדול, ומנהגו היה שבכל מוצאי שבת שבבתי העניים נגמר האוכל, היה דואג למלאות מחסורם שיהיה להם מה לאכול בשבוע הבא. יום אחד הגיע אצלו עני שהיה רעב לאוכל, והאלשיך ביקש שישחמו בשבילו עוף. אחרי השחיטה התברר שהעוף טריפה. ביקש שישחמו עוד עוף, ושוב נמצא טריפה. כך המשיך ושחט 39 עופות וכולם היו טריפה. לבסוף גילה לו העני שהוא השמן בעצמו שרצה לנסותו, וכיון שעמד בנסיון יזכה לחבר פירוש מיוחד לתורה.

מָפֵל מְלֻמְדֵי הַשְּׂפָלָתִי	עצה טובה
<p>מִה לִזְמִידִים מְ – תִּהְיֶה אוֹטוֹפּוֹם</p> <p>לְפַעֲמִים מְזִיעַ אוֹטוֹפּוֹם מְפָאָר וְנוֹחַ, אֲבָל אֵי אֲפֹשֶׁר לְעֹלֹת עָלָיו כִּי הוּא אֵינוֹ מְזִיעַ לִיעַד שְׁלָנוּ.</p> <p>* אֵין לְהִסְתַּפֵּל עַל הַמְרָאָה הַחִיצוֹנִי אֲלָא עַל הַבּוֹיֵן הַנְּכֹזֵן.</p> <p>(ע"פ "מְעִיֵן הַשְּׂבוּעִ")</p>	<p>חשוב ביותר שילדים יתחילו את חייהם עם "משקפיים ורודות", שהכל ייראה להם טוב ושמח. כאשר יורד גשם לדוגמא, יאמרו ההורים: "תראו, יורד גשם! איזה כיף!". לילדים אין כל דעה קדומה על הגשם, ולכן הם מסכימים עם אמם שהגשם הוא "כיף". כתוצאה מזה, כל חייהם הם ייהנו מן הגשם. אבל אם האמא אומרת "אוי, הגשם הרס לנו את כל היום", אז הילד יראה תמיד את הגשם כמטרד, בכל פעם שירד גשם הוא חוזר בתת ההכרה לרושם שיש לו מילדותו. כשאומרים לילד, "דוד, הרוח נושבת! כמה נעים!", במשך כל ימי חייו, כשהוא יוצא ומרגיש את הרוח, בין רוח קיץ קלילה ובין רוח צוננת של חורף, נעים לו. למדו את ילדכם ליהנות מהאביב, משמש הקיץ, מרעננות האויר בחורף; וכך הם יחיו תמיד בתודה ושבח למי ש"משנה עתים ומחליף את הזמנים". (הרב אביגדור מילר זצ"ל)</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"אין לך כל מדינה וכל עיר וכל כפר שלא התיישב שם העם היהודי, עם כל זה רק הגופות נפרדו ונתרחקו זה מזה, זה הלך לפה וזה הלך לשם, אך לבם של כל היהודים שבכל העולם הוא לב אחד". (מגיד חדשות"ח"י עמ' ש"ה).

איתא בסוף הוריות (דף י"ג ע"ב) ששמן זית משיב לימוד של שבעים שנה. ע"כ. וזהו שרמוז כאן "ויקחו אליך שמן זית זך" וגו' שישתה שמן זית וזה יגרום "להעלות" במוחו "נר" היינו התורה שנמשלה לנר "תמיד" היינו כל חיי האדם שהם שבעים שנה כמו"ש "ימי שנותינו בהם שבעים שנה". (הרה"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

נקודת חן / עובדיה חן

מכסה טפה ומגלה טפחיים

הזדמנות לפגוש את התוך האמיתי שלנו שהוא באמת טהור וישר. כאשר פחות מטריד אותנו דעתם של הסובבים, כאשר פחות אכפת לנו "מה יגידו", הנפש במנוחה והשמחה אמיתית ושלמה.

פורים זו ההזדמנות הטובה ביותר לבחון את הצפון בלבנו, להשתחרר מהסטיגמה של החברה ואפילו מדעה שיש לנו על עצמנו, ולגלות צדדים שלא הכרנו באישיותנו. האמת, חבל שלא כל יום פורים...

*

וכבר היה מעשה בגאון רבי נסים עיני-אורפלי הלי זצ"ל מארם צובה, שבתחילת דרכו עסק במסחר, ומשום "תחפושת" שעטה על עצמו החליט להקדיש את חייו ללימוד תורה, עד שנעשה לרב גדול בישראל.

המעשה היה בשנת תרע"ד ערב מלחמת העולם הראשונה. בחאלב שהיתה תחת חסות הממלכה העותומאנית, חויבו הצעירים היהודים להתגייס לשורות הצבא הטורקי ולטול חלק במאמץ המלחמתי. באותו זמן, הגיוס לצבא הטורקי היה למעשה גזר-דין-מוות, שכן רוב ככל המתגייסים לא חזרו חיים. הצבא הטורקי התייחס לכל חייליו באופן מחפיר, אך היחס לחיילים יהודים היה גרוע במיוחד.

מי שנחלץ לסייע לאותם צעירים, היה הגאון רבי אברהם פטאל זצ"ל, ובתחבולות עשה. כיון שתלמידי חכמים פטורים היו משירות בצבא, הלביש צעירים רבים גלימת חכמים, ותרבוש מתאים חבש לראשם, ובמעטה זה נפטרו מעונשו של הגיוס הקשה. בין אלה ש"התחפשו" לתלמידי חכמים, היה רבי נסים הנזכר. ואכן ההצגה עלתה יפה, והוא קיבל פטור שהציל למעשה את חייו. ברם, כיון שראה שניצל בזכות שהשתמש באיצטלא דרבנן, החל מצפוננו מייסרו שהתהדר בנוצות לא לו ועשה את התורה קרדום לחפור בה. למרות שהיה זה לצורך פקוח נפש, לא התחשב בכך וגמר בדעתו להפוך את ההצגה למציאות. עמד והקדיש חייו לתורה. וברוח הדברים הנ"ל, אפשר לומר שגם אפקט התחפושת פעל כאן - לבוש התלמיד חכם גילה בפניו מרחבים באישיותו שכלל לא היה מודע לקיומם, ואחרי הפעולות נמשכו הלבבות.

כמה שזה נשמע 'נהפוך הוא', דוקא המסכות בפורים שנועדו כביכול להסתיר, הם אלו שמגלים וקורעים מעל פני המתחפש את הארשת הנסוכה עליו בכל ימות השנה. הבחירה בתחפושת לרוב איננה מקרית. כל אחד מתחפש לדמות הפנימית שבסתר לבו או אפילו בתת הכרתו היה שואף להדמות אליה כל השנה. בחור ישיבה שמאמץ בפורים לבוש רחובי, זה אומר הרבה על המקום שהוא היה רוצה לראות את עצמו. ולהיפך, בחור שילבש בגד רבני, זה מלמד על שאיפותיו.

אדם יכול להיות כל השנה בעצם "מחופש" - ללבוש בגדים מסוימים, ללמוד במקומות מסוימים, לגור במקומות מסוימים, לחייך לאנשים שהוא כועס עליהם וכו'. מכח תכתיבים ומוסכמויות חברתיות, אדם מחליף ללא הרף מסיכות. והנה בפורים - דוקא המסכה שהוא עוטה על פניו מגלה את עולמו הפנימי ואישיותו המוסתרת, והינו ניצב עומד "ללא מסכות" ... אז למעשה, היום היחיד בשנה שבו לא מתחפשים - זה בפורים... התחפושת מאפשרת לנו באופן פרדוקסלי לגלות מי אנחנו באמת, להתבונן אל תוך תוכנו ולתת ביטוי לנקודות פנימיות בקרבנו שהסתרו כל השנה.

ובכלל, פורים הוא חג שבו מתגלה ההסתר (מגלת אסתר). גם היין כמוהו כמסכות - חושף את הפנימיות האמיתית. אדם ניכר בכוסו (עירובין ס"ה ע"ב). כשאדם מבוסם, הוא מתנהג באופן הכי אמיתי שיש. לפעמים רואים בחורים שכלפי חוץ נראים כל השנה ברמה רוחנית נמוכה, והנה בפורים כשהם משתכרים מתגלה פנימיותם הרוחנית במלוא תפארתה, כשהם מתאוננים על כך שלא הצליחו ללמוד טוב או שהם מבכים מרה על גלות השכינה וכדומה. וכן להיפך, יש שכלפי חוץ נחשבים יראים ושלמים, ואחרי לגימה (גלי-מה) הם מתחילים לדבר הבלים, וכדי בזיון וקצף...

השמחה בעם ישראל תמיד נובעת מן התוך, מן הפנים. "לישרי לב שמחה", כשהלב ישר בהיר וחלק, אז ממילא מגיעה השמחה. מצב זה שקשה להשגה בשאר ימות השנה, בפורים מקבל עדנה, ויש

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

"מה, זה באמת אני?"

להכניסו למרחץ, לספר את שער המגודל, לרחצו מטינופו, ולהלבישו בערכת בגדים חדשה ואיכותית שגם אותה מימן רבי פישל.

כצפוי, המסכנים הביעו התנגדות, אך הגברתנים לא שעו להם והמשיכו עם 'המבצע' עד תומו.

לאחר שהסתיים המבצע, העמידו הגברתנים, בהוראתו של הרב פישל את הניצולים לפני המראה, וברגע אחד נגה עליהם אור חדש. "מה, זה באמת אני? אדם כה נעים, מסודר ונחמד, ממש כחתן ביום חופתו..."

מאותו יום נהפך אותו אומלל לאיש אחר, אדם בין אנשים, לאט לאט שב למסלול חיים פורה ויציב למרות עברו הכאוב. חלקם אף הקימו משפחות וזכו להעמיד בתים נאמנים בישראל, ועשרות משפחות נכבדות חבים לרבי פישל כיום את חייהם...

בשנים שלאחר השואה, היה זה מחזה נפוץ לראות יהודים צעירים יחסית, שהמאורעות הנוראים שרטו את נפשם, והם איבדו כל טעם בחיים. היאוש כרסם בכל פנה באישיותם, עד שהם הפכו לאנשים אדישים ולא היו מוכנים לעשות מאומה. ספסלי הרחוב הפכו למטותיהם, והם הלכו ושקעו לתוך עצמם עד שאפילו פעולות פשוטות כמו להתרחץ ולהסתפר, הם סירבו לעשות. כולם הבינו ללבם, אך קשה היה להתקרב אליהם ולסייע להם בשל ריח הצחנה שנדף מהם למרחוק.

יהודי יקר בירושלים, בשם רבי פישל העני זצ"ל, לא יכול היה לשאת את סבלם של אומללים אלו, והחליט למסור נפשו עליהם. לשם כך הוא נקט בדרך מתוחכמת.

הוא שכר בתשלום-מלא כמה גברתנים, פקד עליהם לקחת בחזקה מידי יום את אחד האנשים הללו,

ראשון בקודש

ההקדמה הראשונה בעולם

בתנ"ך ובשאר ספרי חז"ל לא מצינו הקדמות (ההקדמה לספר הזוהר נכתבה בתקופה מאוחרת יותר). המחבר היהודי הראשון שכתב הקדמות לספריו, הוא רב סעדיה גאון (ועיין באו"ת התשמ"ב עמוד ש"ח). בהקשר לזה יש לציין את אמירתו של הרבי מקוצק זצ"ל: לכל ספר יש הקדמה, מהי ההקדמה לתורה? הדרך ארץ, כמו שאמרו חז"ל "דרך ארץ קדמה לתורה".

**תמיד רצית להפוך את כתיבתך למקצועית ומרתקת?
כעת הדבר בהישג ידך!**

הספר הנפלא

הכתב והמכתב

שני חלקים

פרקי הנחיה והדרכה באמנות הכתיבה התורנית
יחד עם אוצר מליצות וביטויים לשימוש בכתיבה עם פירושם ומקורותיהם

הספרים כוללים הדרכה בכל סוגי הכתיבה:
מאמרים, שאלות ותשובות, חידושי מקרא, חידושי ש"ס, פסקי הלכה, סיפורים, ביוגרפיות, מכתבים, מודעות ושירים, כתיבת הערה, קושיא ותירוץ, כללי פיסוק ור"ת, טיפים והדרכה בהוצאת ספר לאור וההדרת ספרים ועוד ועוד.

ניתן להשיג בחנויות הספרים

הפצה ראשית "אור החיים", לבירורים - 052-7654216

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: האם צריך לתת שתי מנות בשתי צלחות נפרדות?

תשובה: לכתחילה כן, כדעת הרב בן איש חי (ש"ר פרשת תצוה אות ט"ז). וחתני רד"ך יצ"ו הביא סיוע לדבריו ממ"ש בתוספתא דבכורים (פ"ב ה"ח) ופסקה הרמב"ם (בפ"ג מהלכות בכורים הלכה ז') שמצוה מן המובחר להביא כל מין ומין בכלי בפני עצמו. ע"ש. ומ"מ בדיעבד אין קפידא בזה, וכמ"ש בחזון עובדיה פורים (עמוד קלב). ע"ש.

שאלה: השולח לאביו "משלוח מנות" האם יוצא ידי חובה?

תשובה: נחלקו הפוסקים בזה אם אביו בכלל "רעהו", ויש להחמיר לכתחילה.

שאלה: האם יוצא אדם ידי חובת משלוח מנות ע"י ששולח לאשתו?

תשובה: אינו יוצא ידי חובה, דאשתו כגופו, ומעולם לא שמענו כזה.

שאלה: האם אפשר לשלוח מנות לקטן ולצאת ידי חובה?

תשובה: אפשר לשלוח מתנות לאביונים לקטן, אך לא משלוח מנות איש "לרעהו" (איש כמותו).

שאלה: האם אפשר לתת מתנות לאביונים ומשלוח מנות בלילה?

תשובה: אפשר לתת בלילה, על מנת שלא יזכו בהן עד למחרת ביום.

שאלה: אדם הרוצה לשלוח מנות לחברו שגר רחוק, ומניח המשלוח אצל שכנו של החבר לפני פורים,

ומבקש ממנו שימסור בפורים את המשלוח לחבר, האם יוצא ידי חובה?

תשובה: יוצא ידי חובה.

שאלה: ידוע סגולה למי שיש לו ב"מ כישופים וכל מיני מרעין בישין לקרוא מזמור צ"א בתהלים "יושב

בסתר". האם מותר לכתוב מזמור זה לגוי שיש לו כישופים ומרעין בישין שישים אותו בכיס או בכל מקום

שהוא כסגולה?

תשובה: לא כותבים מזמורים לגוי רק תפלה: יהרמ"י שתסלק כל מיני כישופים מפלוני בן פלוני. וישים עליו

בקמיע לשמירה.

שאלה: אני מוכר בהנות וראיתי קונה שמכנים לכיסו מוצר יקר בלי לשלם עליו. האם לפי ההלכה אני חייב

להודיע על כך לבעל החנות? והאם מותר לי לחייב אותו על המוצר שגנב יחד עם שאר המוצרים בלי להגיד

לו?

תשובה: חייב להודיע, ומותר לחייבו כדי שלא לבייש.

שאלה: מי אמר ראשון את הכלל סב"ל?

תשובה: מרן בש"ע א"ח סימן קע"ד סוף סעיף ד'.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה

לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל

לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל